

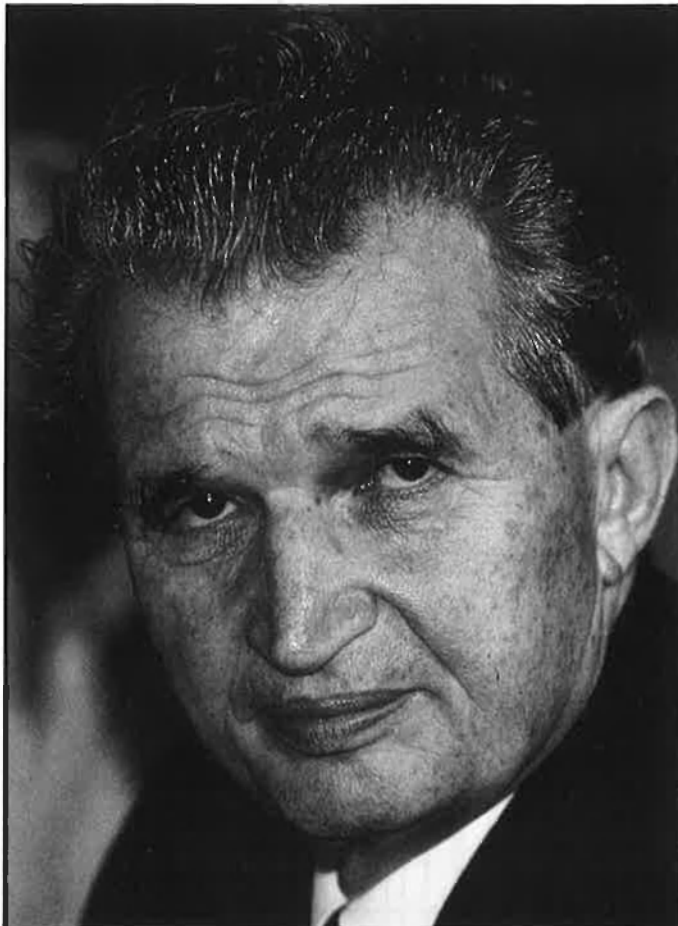
La mort d'un dictador

Amb l'execució, dilluns de Nadal, del dictador Nicolae Ceausescu i de la seua esposa Elena acaba la dictadura a Romania. Enmig d'un bany de sang, afusellats, els Ceausescu deixen enrere 24 anys de poder *familiar* i un país empobrit.

Nicolae i Elena Ceausescu han tingut el mateix final tràgic de Mussolini i Clara Petacci: executats pel poble després que el seu poder absolut s'havia esvaït. Han tingut un final més èpic que el matrimoni Marcos, però molt més tacat de sang: les matances realitzades per efectius de la policia i de l'exèrcit fidels a Ceausescu en la ciutat de Timisoara, en la capital i al llarg del país encara no tenen xifres concretes, però es parla de desenes de milers de morts entre la població civil, tortures i extrema crueltat. Aquest és el preu que ha hagut de pagar el poble romanès durant la passada setmana per a desfer-se de la dictadura més bunqueritzada de l'Europa socialista.

UN EIX QUE NO VA EXISTIR MAI

El 20 de novembre els mercats i les botigues de Bucarest estaven més proveïdes que mai, però ni els venedors ni la parròquia s'amagaven de dir que allò era un colp de teatre; que Nicolae i Elena havien fet omplir els taulells i els aparadors per enlluernar els periodistes i els delegats estrangers que havien d'assistir a l'obertura del Congrés del Partit Comunista. Ceausescu feia temps que esperava aquell Congrés amb candeletes per proposar la formació d'un eix antiperestroika format per Romania, la República Democràtica Alemanya i Txecoslovàquia. Però aquell 20 de novembre l'eix ja era

Nicolae Ceausescu.

impossible: feia deu dies que a Berlín el mur havia caigut i a Praga començaven les manifestacions que culminarien en l'enderrocament del règim imposat pels soviètics el 1968.

L'ESCLAT INEVITABLE

Feia massa dies, massa setmanes, que els romanesos, informats de les ruptures democràtiques a la RDA i a Txecoslovàquia per les televisions d'Hongria i Iugoslàvia, que es capten a les zones frontereres, es pre-

guntaven quan els arribaria l'hora. I l'hora la va marcar precisament la deportació del pastor protestant Laszlo Tökes i la revolta a la ciutat transilvana de Timisoara on els sentiments nacionalistes pro-hongaresos es barregen amb el fort odi social que vivia a tot el país.

En els últims anys la vida quotidiana a Romania s'havia caracteritzat per la misèria i el més implacable menyspreu per la dignitat humana: inspeccions obligades, i per sorpresa, per detectar avortaments clandestins;

obligació d'inscriure els nadons quinze dies després del naixement per camuflar, estadísticament, la natalitat infantil: suïcidis d'ancians, abandonats, perquè la seguretat social no té recursos per a atendre l'anomenada «població no productiva».

EL SILENCI DEL KREMLIN

Moscou, que ha engegat una política de respecte a la independència nacional dels països que integren el Pacte de Varsòvia, s'ha cuidat prou de no intervenir-hi directament. Amb tot i això, seria una ingenuïtat pensar que Gorbtxov és aliè a tot el que està passant a Bucarest. De la mateixa manera que fa dos anys, quan la revolta de Brassov, es va detectar la presència d'agents soviètics, no és gens arriscat assegurar que la caiguda de Ceausescu va ser dissenyada al Kremlin: Moscou no ha amagat que el nou home fort, Corneliu Manescu —antic ministre d'Afers Estrangers dels millors temps del *conducator* i ex-president de l'Assemblea General de l'ONU— és un bon recanvi.

Ara caldrà veure com la societat romanesa, fragmentada i desorientada, organitzarà el seu procés democràtic. Abans que res el poble demana justícia per als dirigents d'un règim que, més que cap altre a l'est, mereix el qualificatiu de l'escriptor George Orwell: col·lectivisme oligàrquic.

Llibert Ferri